

Na přestupek podle § 522 tr. z., na který uznal krajský soud vedle přečinu úplatkářství, je v zákoně stanovení trest na penězích. Měl tudíž býti uložen vedle trestu na svobodě za přísněji trestný přečin též peněžitý trest. Tím, že krajský soud, nepouživ ustanovení § 260, písm. a) tr. z., neuznal proti předpisu zákona též na peněžitý trest za sbíhající se přestupek podle § 522 tr. z., porušil zákon v ustanovení § 267, odst. 2 a § 522 tr. z.

2. Zákon však byl porušen též výrokem, jímž byla podle zákona ze dne 18. března 1920, č. 163 Sb. z. a n. vyslovena ztráta práva volebního.

Podle ustanovení § 3, odst. 1, č. 3 zákona ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb. z. a n. — ve znění vyhlášky ministerstva vnitra č. 123/1933 Sb. z. a n., již bylo podle zmocnění čl. IV zákona č. 122/1933 Sb. z. a n. vyhlášeno úplné znění uvedeného zákona v úpravě, provedené pozdějšími zákony, zejména též zákonem č. 163/1920 Sb. z. a n., jehož se rozsudek dovolává — jsou vyloučeni z práva voliti, kdož byli pravoplatným rozsudkem trestního soudu odsouzeni pro takový zločin nebo pro takový přečin anebo přestupek, pro který podle platných ustanovení nastává ztráta práva volebního do obcí. Druhý odstavec č. 3 zmíněného paragrafu pak stanoví, že »není-li zvláštním zákonem výslovně ustanoveno, že ztráta práva volebního nastává bezpodmínečně, může býti tato ztráta vyslovena jen tehdy, byl-li trestný čin spáchán z pohnutek nízkých a nečestných«. Nezbytným předpokladem pro vyslovení ztráty práva volebního do obcí je tedy odsouzení pro trestný čin, pro který podle platných ustanovení může tento účinek nastati. Činy trestné podle zákona č. 178/1924 Sb. z. a n. — tudíž ani přečin, jímž byl obžalovaný uznán vinným — ani přestupek podle § 522 tr. z. nejsou takovými činy a nemůže proto při odsouzení pro ně býti podle platného práva vyslovena ztráta práva volebního. Vyslovil-li krajský soud přes to ztrátu práva volebního pro uvedené trestné činy, učinil tak nezákonně.

Kdežto se porušení zákona, doličené pod č. 1., nestalo v neprospěch obžalovaného — takže odpadá další opatření ve smyslu poslední věty § 292 tr. ř. vzhledem k zásadě vyslovené v tomto zákonném ustanovení — utrpěl odsouzený nezákonným výrokem o ztrátě práva volebního újmu.

Bylo proto vyhověno zmateční stížnosti podané generální prokuraturou podle § 33 tr. ř. na záštitu zákona a podle § 292 tr. ř. uznáno, jak se stalo.

Čís. 6410.

Držitel, který chrání svoji držbu, ježto by soudní pomoc přišla pozdě (§ 344 obč. z.), tím, že přiměřeným násilím odstraní překážku jejího výkonu a působí na rušitele, aby nebránil jejímu výkonu, se nedopouští ani přestupku podle § 468 tr. z., ani útisku.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1939, Zm I 434/39.)

Napadený rozsudek zjistil tento skutkový stav:

František B. podal na Marii C., tchyni obžalovaného Josefa A., zápornou určovací žalobu domáhající se výroku, že žalované nepřísluší služebnost jízdy a chůze přes pozemky č. kat. 374, 376, 378 a 380 kat. obce N. Žaloba však byla zamítnuta a toto rozhodnutí bylo potvrzeno odvolacím i dovolacím soudem. Na to žalovala Marie C. Františka B. na uznání služebnosti chůze a jízdy přes uvedené pozemky. V tomto sporu ujednaly strany dne 9. prosince 1938 smír, podle něhož se zavázaly k částečné směně pozemků a v němž se František B. zavázal, že upraví spornou vozovou cestu, že ji opatří závorou na klíč a že klíč vydá Marii C.

Dne 5. června 1939 se František B. dověděl, že mu obžalovaní Josef a Jan A. jezdí přes pozemek v místech, kde k tomu nebyli oprávněni. Proto na onom místě zřídil dřevěnou závoru, tři metry dlouhou lať, přibitbu na třech kůlech. Když obžalovaní znovu přijeli, vytrhl obžalovaný Josef A. závoru, odhodil ji stranou, popošel několik kroků ke kompostu, kde ležela kosa, zdvihl ji do výše a něco křičel na Františka B., pracujícího ve vzdálenosti asi 20 m od závory, z čeho si František B. pamatuje jen slova: »Tak pojd', my se spolu vypořádáme (tak pojd', my ti to dáme).« Druhý obžalovaný učinil několik kroků od potahu a máje v ruce bič rukojetí vzhůru, křičel: »To ti přijde draho (tak pojd', my ti to dáme).« Podle šetření četnictva jeli tehdy obžalovaní po louce mimo cestu, která jim byla smírem přiřčena.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečným stížnostem obžalovaných Josefa A. a Jana A. do rozsudku krajského soudu, jimž byli oba obžalovaní uznáni vinnými přečinem podle §§ 1, 2 zákona č. 309/1921 Sb. z. a n. a obžalovaný Josef A. též přestupkem podle § 468 tr. z., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Podle zjištění napadeného rozsudku jeli oba obžalovaní přes pozemek Františka B. v místech, kde k tomu neměli práva; obžalovaný Josef A. vytrhl závoru, bránící jízdě, zvedl kosu, ležící na pozemku, do výše a křičel na Františka B., pracujícího ve vzdálenosti 20 m: »Tak pojd', my se spolu vypořádáme (tak pojd', my ti to dáme)«; obžalovaný Jan A. — máje v ruce bič rukojetí vzhůru — učinil několik kroků od potahu a křičel: »To ti přijde draho (tak pojd', my ti to dáme).« Na tomto podkladě usoudil nalézací soud, že oba obžalovaní s použitím zbraně hrozili Františku B. újmou na těle, aby jim nezabraňoval v jízdě přes pozemek [aniž uvedené pohružky nabyly intensity požadované v § 98, písm. b) tr. z.] a že obžalovaný Josef A. poškodil vytržením závory zlomyslně cizí majetek.

Zmateční stížnost napadá jednak s hlediska zmatku podle § 281, čís. 4 tr. ř. výrok, že obžalovaní jeli přes pozemek v místech, kde k tomu neměli práva, a jednak dovozuje s hlediska zmatku podle § 281, č. 3, písm. a) tr. ř., že nešlo o použití bezprávných prostředků, ježto obžalovaní jednali při výkonu dovolené svépomoci.

Podle § 344 obč. zák. patří k držitelovým právům také právo hájiti se ve své držbě a zahnati násilí přiměřeným násilím v případě, že by soudcovská pomoc přišla pozdě.

V souzeném případě použili oba obžalovaní vyhrůžek újmou na těle a obžalovaný Josef A. vytrhl lať, bránící jízdy. Šlo-li jim o ochranu držby (práva jízdy přes pozemek), je souhlasiti se zmateční stížností, že šlo o případ, kde by soudní pomoc přišla pozdě a kde přiměřeným násilím jednak byla odstraněna překážka, která záležela v tom, že byla jízda přes pozemek znemožňována položením závory, a jednak bylo působeno na toho, kdo držbu rušil, aby jim podle jejich přesvědčení nebránil v další jízdy. Je proto zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. důvodně uplatňován.

Napadený rozsudek opřel svůj výrok ve směru nahoře uvedeném o zprávu četnictva a o smír ve věci C 64/38 okresního soudu v N. Zmateční stížnost v tomto směru vytýká, že řízení zůstalo neúplné (§ 281, č. 4 tr. ř.), ježto nalézací soud nevyhověl návrhům obhajoby, které směřovaly k tomu, aby bylo dokázáno, že obžalovaní jeli přes pozemek v místech, kde jezdit směli. Není vyloučeno, že by nalézací soud došel k jinému závěru o uvedené skutečnosti, kdyby byl provedl navržené důkazy (§ 281, posl. odst. tr. ř.).

Není tudíž dosud způsobem formálně bezvadným vyřešena otázka, zda oba obžalovaní jednali při výkonu (třeba jen domnělého) práva jezdit přes pozemek. Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti.

Čís. 6411.

K § 183 tr. z.

Výhrada vlastnictví k prodané věci do zaplacení tržové ceny nezakládá ani cesí pohledávky na zaplacení tržové ceny, ani zažalováním této pohledávky.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1939, Zm I 465/39.)

Podle zjištění nalézacího soudu koupil obžalovaný v březnu 1937 od Jana P. potravinářský obchod za 40.000 K, zaplatil hotově 20.000 K a zbytek se zavázal spláceti v měsíčních splátkách po 2.000 K do konce května 1938. Při tom si Jan P. výslovně vyhradil vlastnické právo k inventáři prodaného obchodu až do úplného zaplacení zbytku tržové ceny.

Obžalovaný zbytek nezaplatil a v březnu 1938 prodal část inventáře. Stržených peněz použil k zaplacení jiných dluhů.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. z.